

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 18/1988-89 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag om ändring av tjänstemannalagen för landskapet Åland.

Landstinget har den 17 mars 1989 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som hört byråchefen Jörgen Erlund samt organisationssekreteraren Maj-Britt Lind från AKAVA-Åland r.f., ordföranden Bengt Dahlén från TOC-TÅ r.f. och byråsekreteraren Britt-Mari Lund från FOA-Å r.f., får härmed vördsamt anföra följande.

I framställningen föreslås att vid landskapsstyrelsen skulle inrättas en tjänstedelelegation, i vilken skulle ingå företrädare för landskapet och de tjänstemannaföreningar som är parter i landskapets tjänstekollektivavtal. Tjänstedelelegationen skulle vara ett rådgivande organ, vars utlåtande alltid skulle inhämtas i vissa ärenden som rör tjänstemans ställning. Dessa ärenden är enligt förslaget

- * indragning av tjänst
- * förflyttning av tjänsteman
- * uppsägning av tjänsteman
- * påförande av disciplinstraff.

Delegationen skulle dessutom enligt överenskommelse mellan landskapsstyrelsen och berörda tjänstemannaföreningar kunna påföras andra beredningsuppgifter.

Vid behandlingen av landskapsstyrelsens förslag till tjänstemannalag för landskapet Åland (framst. nr 12/1986-87) konstaterades att tjänstemännens inflytande i frågor som rör deras förmåner och rättigheter blir mera begränsade i landskapslagstiftningen än vad fallet är enligt rikets motsvarande lagstiftning. Tjänstemannanämnderna i riket har två huvudsakliga uppgifter, att påföra tjänsteman disciplinstraff och att handlägga rättelseyrkande i fråga om beslut om uppsägning eller förflyttning av tjänsteman. På grund av skäl som anförs i den nu aktuella framställningen kan däremot tjänstemannanämnder med likadan beslutanderätt som i riket inte tillsättas i landskapet. I avsikt att trygga de landskapsanställda tjänstemännens rättsställning och stärka deras inflytande på de egna arbetsförhållandena hemställde landstinget i stället då tjänstemannalagen för landskapet Åland antogs att landskapsstyrelsen i samråd med tjänstemannaorganisationerna skulle utreda alternativa förslag.

Enligt utskottets uppfattning motsvarar framställningen landstingets tidigare önskemål, varför utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringsförslag. Tjänstedelegationen tillförsäkrar enligt utskottets mening de landskapsanställda tjänstemännen genom valda representanter ett ökat inflytande på de berörda frågorna i enlighet med principer om medbestämmande och stärkt fackligt inflytande.

Utskottet tillstyrker vidare förslaget att tjänstedelegationen även kunde påföras andra uppgifter och därmed utvecklas till ett allmänt medbestämmandeorgan med möjligheter att påverka handläggningen av ärenden som gäller tjänstemännens förmåner och rättigheter. Två särskilda uppgifter som enligt utskottets åsikt kunde handhas av delegationen är ärenden som i riket handläggs av särskilda organ, delegationen för avgångsbidragsärenden respektive förtidspensionsnämnden. I fråga om förtidspensionsärenden har utskottet i samband med behandlingen av landskapsstyrelsens framställning nr 29/1988-89 med förslag till vissa ändringar i pensionslagstiftningen konstaterat att någon särskild förtidspensionsnämnd inte behövs i landskapet eftersom antalet ärenden kommer att vara begränsat. Landskapsstyrelsen har även möjlighet att enligt avtal utnyttja statskontorets sakkunskap i enskilda fall. Däremot är det enligt utskottet en för åländska förhållanden mera lämplig lösning att handläggningen av olika frågor, där samverkan mellan arbetsgivaren och arbetsmarknadsorganisationerna är påkallad, sammanförs till ett gemensamt organ.

Handläggning i tjänstedelegationen är enligt framställningens förslag obligatoriskt före det landskapsstyrelsen avgör vissa frågor angående tjänstemans ställning. Om tjänstedelegationens uppgifter utökas med bl.a. avgångsbidrags- och förtidspensionsärenden kan kompletterande lagstiftningsåtgärder vara påkallade. I samband med denna beredning kunde landskapsstyrelsen enligt utskottet överväga en sådan ändring av bestämmelserna att ärende inte mot berörda tjänstemans uttryckliga vilja skulle handläggas i tjänstedelegationen.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtta antaga det i framställningen ingående lagförslaget oförändrat.

Mariehamn den 30 mars 1989

På lagutskottets vägnar:

Gunnevi Nordman
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors, ledamöterna Christer Jansson och Wiklöf samt ersättaren Olofsson.